2. Дрик О. Драма-феєрія «Лісова пісня» – глибока філософія життя в любові : урок-дослідження з мультимедійною презентацією та елементами театралізації / О. Дрик // Дивослово. – 2013. – № 11. – С. 10–12.
3. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. – Київ : Укр.-фін. ін-т менедж. і бізнесу, 1997. – 302 с.
4. Савостьянов А. И. Основы театральной педагогики в мастерстве учителя / А. И. Савостьянов // Методист. – 2005. – № 5. – С. 33–37.
5. Шахрай В. М. Потенціал інтерактивного театру у формуванні соціальної компетентності школярів / В. М. Шахрай // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – № 4. – С. 48–55.

Ілона Хоменко

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Становлення України як демократичної держави, входження її в єдиний європейський простір зумовлюють прогресивні зміни у стратегії розвитку національної системи дошкільної освіти. Зі зміною пріоритетів у сфері освіти, активно впроваджується в життя рідна мова, що вимагає не тільки формування мовних умінь та навичок, а й розвиток комунікативної культури, яка передбачає уміння спілкуватися в конкретних соціально-побутових ситуаціях, орієнтуватися в ситуації спілкування, проявляти ініціативність, стриманість у спілкуванні; культуру мовленнєвої комунікації. Про це зазначено у Базовому компоненті дошкільної освіти, освітній лінії «Мовлення дитини» [2].

Комунікативна культура є однією з провідних базисних характеристик особистості, що формується на етапі дошкільного дитинства. Вчені А. Богуш, Н. Гавриш, О. Кононко, К. Крутій, М. Вашуленко, Т. Піроженко та ін. приділяють значну увагу розвитку комунікативних здібностей дітей дошкільного віку, формуванню еталонів мовленнєвого етикету.

Учені Ю. Апресян, Л. Введенська, Т. Ладиженська, М. Львов та ін. розуміють комунікативну культуру як сукупність знань про мову, як культуру володіння усним і писемним мовленням. Інші вчені О. Бодальов, Б. Ананьєв вважають, що *комунікативна культура* є одним із компонентів загальної культури людини і є сукупністю знань, умінь і навичок, що забезпечують результативність своїх особистісних якостей для ефективного вирішення комунікативних завдань.

На думку О. Бодальова, особистість з високим рівнем комунікативної культури володіє емпатією, автентичністю, ініціативністю, безпосередністю, доброзичливістю, відкритістю, конкретністю, сприйнятливістю, допитливістю.

Така особистість розуміє навколишній світ, з повагою ставиться до інших, готова підтримати та прийти на допомогу, здатна бути сама собою в процесі комунікативної діяльності [3, с. 78–83].

Важливим елементом комунікативної культури дітей дошкільного віку є мовленнєвий етикет. Т. Піроженко однією із складових мовленнєвого етикету виділяє тактовність, під якою розуміється вміння дитини поводити себе відповідно до соціально-моральних норм поведінки, етичних засад спілкування, здатність розуміти настрій і почуття інших, передбачати наслідки власних вчинків, мовлення [7].

Розвиток комунікативної культури дітей дошкільного віку залежить від своєчасного мовленнєвого розвитку, створення сприятливих умов для розкриття потенційних можливостей кожної дитини, які виявляються в дитячих видах діяльності й пов'язані із комунікацією. *Комунікативно-мовленнєва взаємодія* навчає дитину дошкільного віку спілкуватися зі світом, заявляючи про себе і виражаючи своє «Я». Як зазначає К. Крутій, комунікативний змістовий компонент передбачає переорієнтацію мети навчання дітей дошкільного віку на формування комунікативних умінь і навичок за умови врахування мовленнєвих можливостей кожної дитини [6].

Найбільш дієвою для формування навичок комунікативної культури дітей є *ігрова діяльність*, тому що, гра - провідна діяльність дошкільника; вона є колективною діяльністю, що передбачає необхідність спілкування з однолітками чи дорослими. Як зазначає Р. Шулигіна, взаємини дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності унормовуються не стільки переключенням їхньої уваги на щось інше, скільки безпосередніми вказівками та підказками дорослого правильних способів міжособистісної взаємодії з однолітками. На даному віковому етапі дитина швидко оволодіває способами налагодження контактів з іншими дітьми, що сприяє попередженню і подоланню конфліктних ситуацій [9].

Тому у закладі дошкільної освіти має бути створено *культурно-ігрове середовище, яке* і забезпечить розвиток комунікативної культури у дітей старшого дошкільного віку. Під *культурно-ігровим середовищем* Н. Абашина розуміє культурно-ігровий простір наповнений змістом і сюжетами ігор, що відображають зразки поведінки героїв, характер їх комунікацій, проявлених моральних цінностей і норм поведінки [1].

М. Савченко наголошує, що між дітьми в іграх встановлюються такі взаємостосунки, при яких їм необхідно домовлятися в ході гри, погоджувати свої дії. Така поведінка дитини забезпечує формування основ організованості поведінки і виступає в дитячих взаємостосунках як важлива якість колективних відносин, що формуються [8].

Через сюжет, який розігрується, педагог може вплинути на дітей, оскільки виконуючи прийняті на себе ролі, діти можуть поводитись по-різному. Можуть бути дружніми, дотримуватись культури спілкування, етичних норм поведінки і навпаки, конфліктувати, вступати у суперечки. У

грі у дітей з'являються іншого роду стосунки - не зображувані, а реальні взаємини їх як товаришів по грі.

Саме тому важливе значення має педагогічна підтримка. Н. Абашина під *педагогічною підтримкою* розуміє взаємодію дорослого і дитини, де перший - надає різними методами допомогу дитині в реалізації її потреб і направляє її розвиток, а другий - орієнтуючись на підтримку дорослого, досягає цілей, задовольняє потреби, інтереси, усвідомлює своє місце у світі і будує систему комунікацій в ньому [1].

Ігрові стосунки дитини переживаються нею як реальні. Конфлікти, які виникають у грі, ніколи не залишають дитину байдужою. Закладені в грі моральні колізії викликають яскраві образні переживання. Як зазначав Д.Ельконін, в грі інтелект діє за емоційно-дієвим переживанням, функції дорослого розуміються насамперед емоційно, здійснюється емоційно-дієва орієнтація в сенсах людської діяльності [4].

Виховний потенціал гри для розвитку комунікативної культури розглядають у своїх працяіх і такі науковці як Т. Бабаєва, Т. Піроженко, Т. Маркова, С. Якобсон. Науковці зазначають, що гра дає перші можливості для самовиховання старшого дошкільника, розвитку довільної регуляції його поведінки, так як в грі дитина повинна співвідносити свою поведінку з вимогою прийнятої на себе ролі. Великі виховні можливості для оволодіння правилами взаємини містять рольові ігри на побутові теми.

О. Корніяка зазначає, що ефективність комунікативно спрямованих ігор взаємодії забезпечується тим, що в умовах ситуації спілкування від дітей вимагається розв'язання конкретного завдання, яке набуває для них особистісного смислу [5].

Отже, одним з ефективних засобів розвитку комунікативної культури старших дошкільників є ігрова діяльність, в процесі якої діти засвоюють комунікативні вміння та навички, правила культурного спілкування, внаслідок чого забезпечується як комунікативна, так і мовленнєва взаємодія дітей; формуються вміння розуміти інших і домагатися того, щоб бути зрозумілим.

Список використаних джерел

1. Абашина Н. Н. Педагогическая поддержка развития коммуникативной культуры детей старшего дошкольного возраста в культурно-игровом пространстве дошкольного учреждения дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / Абашина, Наталья Николаевна. - Ростов-на-Дону. - 2009. – 168 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти України / авт. кол-в: Богуш А. М., Бєлєнька Г. В., та ін. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
3. Бодальов О. О. Личность и общение: избранные труды. - М. : Педагогика, 1983. - 272 с.
4. Ельконін Д. Б. Психологія гри / Д. Б. Ельконін. - 2-е вид. – М.: Освіта, 1999. - 300 с.

5. Корніяка О. М. Психологія комунікативної культури школяра / О. М. Корніяка. – К. : Міленіум, 2006. – 336 с.
6. Крутій К. Можливості формування мовної особистості у дошкільному віці. - Дошкільна освіта. - 2003. – № 1(1). – С. 22-26.
7. Піроженко Т. О. Психологія комунікативно-мовленнєвого розвитку дитини: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / Т. О. Піроженко. – К., 2004. – 40 с.
8. Савченко М. Теоретичні засади формування комунікативних умінь дітей старшого дошкільного віку / Марина Савченко / Освітній простір України. - 2014. – № 1. - С. 141-146.
9. Шулигіна Р. А. Педагогічні передумови оптимізації комунікативної культури особистості у соціокультурному розвитку / Р. А. Шулигіна // Вісник Львівського національного університету: Серія педагогічна. - 2005. - Вип. 20. - С. 162-171.

Тетяна Чайка

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ АНГЛОМОВНОГО ФОЛЬКЛОРУ

Серед національних духовних цінностей можна виокремити яскравий та унікальний феномен – фольклор. Важливість пізнання фольклору для сучасної людини, і особливо дитини, у ціннісному ядрі національної культури, бо саме у художніх образах, у системі мови, в жанровій визначеності явищ фольклору поєднались та знайшли втілення духовні засади життя, морально-естетичний кодекс, продуктивний досвід обрядової діяльності, пов’язаної з працею, родиною, побутом, народом.

Використання фольклору на уроках сприяє залученню учнів до народної творчості, виховується любов до природи, формує свідомість. Вивченням фольклору займалися Г. С. Виноградов, Г. Н. Волков, М. Г. Кондратьєв, С. М. Максимов, С. Т. Шацький та ін.

В англійській мові є велика кількість фольклорних віршів, які можна теж використовувати з такою ж метою. Крім того, фольклор відображає багато сторін культури, історичні події, уявлення про добре і погане, про смішне і сумне, ставлення до життя. Мивикористовували таких героїв англомовнго фольклору як Jack Sprat, Humpty-Dumpty, Yankee Doodle, Simple Simon, Old King Cole, Little Jack Horner, Jack and Jill, Little Miss Muffet тощо [1, с. 128].

Казка – один з найрозповсюджених фольклорних творів, вона відома дітям з дошкільних років. Її привабливість – у сюжетності, таємничості,